

UZASADNIENIE

Powódka A. R. wystąpiła przeciwko Skarbowi Państwa – Staroście (...) z powództwem o ustalenie, że nie istniały przesłanki do przejęcia przez Skarb Państwa od S. B. w trybie art. 2 ust.1 lit.b dekretu (...) Komitetu (...) z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej nieruchomości położonych w K. o pow. 125,18 ha, dla których Sąd Rejonowy w Ś.Wydział V Ksiąg Wieczystych prowadził księgę wieczystą (...)A nadto wniosła o zasądzenie od pozwanego na jej rzecz zwrotu kosztów procesu, w tym zwrotu kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Pozwany Starosta (...) w imieniu własnym, jak i działająca w jego imieniu Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa uznali żądanie pozwu. Pozwany Starosta (...) wniosł o nie obciążanie go kosztami postępowania. Natomiast Prokuratoria Generalna Skarbu Państwa wniosła o zasądzenie od powódki na rzecz Skarbu Państwa kosztów postępowania a na rzecz Prokuratorii kosztów zastępstwa procesowego – na podstawie art. 11 ust.3 ustawy z dnia 8 lipca 2005r. o Prokuratorii Generalnej Skarbu Państwa.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Powódka A. R. jest wnuczką S. B., będącej właścicielką majątku, w skład którego wchodziła nieruchomość położona w K. o pow. 125,91.18 ha dla której Sąd Rejonowy w Ś.prowadził księgę wieczystą (...)Nieruchomość ta została przejęta przez Skarb Państwa na podstawie dekretu PKWN z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej. Właścicielka majątku nie była obywatelką Rzeszy Niemieckiej, nie- Polką lub obywatelką polską narodowości niemieckiej a rodzina B. posiada bogate tradycje patriotyczne. R. B., żyjący w latach 1842-1886 stryj męża S. B. był farmaceutą, który ze względu na opór władz pruskich nie mógł otworzyć apteki w P.. W związku z tym otworzył drogerię w B. w P. rozszerzył działalność o hurtownię drogeryjną. Po jego śmierci firmę przejął jego brat J., a następnie jego syn S. ((...)-1912), mąż S. B., będący działaczem społecznym, współzałożycielem ruchu harcerskiego w Ś.. W roku 1910 rodzina osiadła w K.. Podczas zaborów S. B. angażowała się w działania w obronie języka polskiego i prawa do nauki w języku ojczystym. Weszła w skład komitetu wiecowego manifestacji zorganizowanej w dniu 8 września 1900 r. Była również aktywnym członkiem Bractwa K. powołanego w roku 1889 w celu niesienia pomocy sierotom polskim. Ponadto była członkiem Narodowego Komitetu Wyborczego Katolickiego i Ludowego na województwo (...) przed wyborami parlamentarnymi w roku 1928. W okresie II wojny światowej dochowała wierności narodowi i państwu polskiemu. Ze względu na narodowość polską rodzina była prześladowana i zmuszona do opuszczenia majątku w K.. Patriotyczne tradycje rodziny kontynuował syn S. J., który zmarł w 1980 r. w Anglii. Był on oficerem 16 Pułku U., więźniem oflagu w M., żołnierzem Polskich Sił Zbrojnych na zachodzie. Jej drugi syn – R. był uczestnikiem Powstania (...), działaczem stowarzyszenia (...) w Ś., a po II wojnie światowej pełnił urząd sędziego w K., L. i S..

Dowód: -zaświadczenie wydane przez Sąd Rejonowy w Ś.Wydział V Ksiąg Wieczystych z dnia 20.04.2009r. k.11

- fragment publikacji „ Od B. i C. do (...) SA w P.. Wycinek z dziejów przemysłu drogeryjno – zielarskiego i farmaceutycznego w P. w XIX i XX wieku” k. 17-20,

- wydruk z encyklopedii internetowej

- dziennik(...)k. 21-28,

- gazeta (...) nr 6 z dnia 8 stycznia 1928r. k. 29- 42,

- odznaczenia J. B. i jego nekrolog k. 43,44a, 46,47, 48 do 57,

- zaświadczenie Archiwum Państwowego w P. k.44

- zdjęcia z pobytu J. B. w oflagu k. 45

S. B. zmarła dnia 9 maja 1953r. W gronie jej spadkobierców ustawowych jest m.in. A. M., zmarła 17 listopada 1992r., a w gronie jej spadkobierców jej córka powódka A. R..

Powódka zamierzając nabyć nieruchomość stanowiącą własność jej poprzedników prawnych zwracała się w tej sprawie do Agencji Nieruchomości Rolnych oddział terenowy w P. i otrzymała odpowiedź, iż złożone przez nią dokumenty winna uzupełnić prawomocny wyrok sądowy, z którego będzie wynikało, iż nieruchomość nie została przejęta przez Skarb Państwa w trybie art. 2 ust.1 lit.b dekretu PKWN o przeprowadzeniu reformy rolnej.

Dowód: - postanowienie Sądu Rejonowego w L.z dnia 23 ;listopada 2004r. – I Ns (...)k. 12

- pisma z dnia 23.02.2012r., 27.08.2012r., 24.10.2012r. k. 13-16 akt.

Sąd zważył, co następuje:

Oceniając materiał dowodowy zgromadzony w sprawie a w szczególności wszystkie dokumenty dołączone do pozwu, należało uznać je za wiarygodne. Pozwany uznał powództwo a zatem prowadzenie postępowania dowodowego okazało się zbędne. Ponadto zarówno powódka jak i pozwany wnieśli o pominięcie dowodu z przesłuchania stron.

Zgodnie z treścią art. 29 ust.1 ustawy z dnia 19 października 1991r. o gospodarowaniu nieruchomościami rolnymi Skarbu Państwa pierwszeństwo w nabyciu nieruchomości będącej w zasobach Skarbu Państwa przysługuje byłemu właścicielowi lub jego spadkobiercom jeżeli nieruchomość została przejęta na rzecz Skarbu Państwa przed dniem 1 stycznia 1992r. Możliwość ta nie dotyczy jednak nieruchomości, o których mowa w art. 2 ust. 1 lit.b dekretu PKWN. Zgodnie z treścią art. 2 ust.1 lit.b dekretu PKWN na cele reformy rolnej przeznaczone zostały nieruchomości ziemskie będące własnością obywateli Rzeszy Niemieckiej, nie-Polaków i obywateli polskich narodowości niemieckiej natomiast na podstawie lit.e cytowanego przepisu : nieruchomości ziemskie stanowiące własność lub współwłasność osób fizycznych lub prawnych, jeżeli ich rozmiar łączny przekracza bądź 100 ha powierzchni ogólnej, bądź 50 ha użytków rolnych, a na terenie województw (...), (...) i (...), jeżeli ich rozmiar łączny przekracza 100 ha powierzchni ogólnej niezależnie od wielkości użytków rolnych tej powierzchni. Powódka zamierza skorzystać z przysługującego prawa pierwokupu przejętej na rzecz Skarbu państwa nieruchomości w K., jednakże otrzymała od wykonującej uprawnienia Skarbu Państwa Agencji Nieruchomości Rolnych informację iż w aktach jak i w księdze wieczystej tej nieruchomości brakuje informacji, na podstawie którego przepisu dekretu nastąpiło przejęcie przez Skarb Państwa nieruchomości w K.. Agencja pismami z dnia 23.02.2012r i 27.08. (...). odmówiła powódce prawa do skorzystania z uprawnienia nabycia własności nieruchomości na warunkach określonych w art. 29 ust.1 pkt.1 ustawy o gospodarowaniu nieruchomościami Skarbu Państwa. W tej sytuacji powódka zmuszona była wystąpić z niniejszym powództwem o ustalenie, że nie istniały przesłanki do przejęcia przez Skarb Państwa spornej nieruchomości w trybie art. 2 ust.1 lit.b dekretu PKWN. Powódka posiada interes prawny w ustaleniu uprawnienia będącego przedmiotem niniejszego postępowania albowiem w zaistniałej sytuacji powódka nie może domagać się ochrony swoich praw w drodze żadnego innego powództwa, a Agencja Nieruchomości Rolnych uzależnia swoje stanowisko w sprawie od uzyskania przez powódkę orzeczenia sądu ustalającego, iż nieruchomość nie została przejęta przez Skarb Państwa w trybie art. 2 ust. 1 lit.b. przedstawione przez powódkę dowody, niezakwestionowane przez pozwanego świadczą o tym, iż przejęcie nieruchomości przez Skarb Państwa nie mogło nastąpić w trybie art. 2 ust. 1 lit.b dekretu PKWN z dnia 6 września 1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej.

Pozwany uznał powództwo i wniósł wydanie wyroku z pominięciem dowodu z przesłuchania pozwanego. Nie wnosił też o przesłuchanie powódki.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, a w szczególności uznanie powództwa przez pozwanego sąd uwzględnił powództwo A. R. w całości i orzekł jak w pkt. 1 wyroku.

Sąd w pkt. 2 obciążył pozwanego kosztami procesu i zasądził od pozwanego na rzecz powódki kwotę 23.129 zł. Podstawą prawną rozstrzygnięcia w przedmiocie kosztów jest zdaniem sądu przepis art. 98 §1 k.p.c., a nie art. 101 k.p.c., bowiem powódka nie mogąc osiągnąć celu postępowania w inny sposób, zmuszona była do skierowania

sprawy na drogę sądową. Na koszty postępowania złożyła się opłata stosunkowa od pozwu w kwocie 15.912 zł i wynagrodzenie pełnomocnika ustalone stosownie do wartości przedmiotu sporu w kwocie 7200 zł i opłata skarbową od pełnomocnictwa – 17 zł. Zgodnie z wyrokiem Naczelnego Sądu Administracyjnego wydanego w sprawie I OSK 890/06 z dnia 21.05.2007r. „sprawa o własność nieruchomości ziemskiej jest sprawą cywilną. Podlega zatem rozpoznaniu przez sąd powszechny, a nie organy administracji. Tylko przepis szczególny mógłby doprowadzić do przekazania takiej sprawy na drogę postępowania administracyjnego. Przepisu takiego, odnośnie nieruchomości wymienionych w art. 2 ust.1 lit. b dekretu PKWN z dnia 6.09.1944r. o przeprowadzeniu reformy rolnej nie ma. W związku z tym wyłącznie przed sądem powszechnym można domagać się ustalenia, czy Skarb Państwa prawidłowo został wpisany jako właściciel nieruchomości na mocy powołanego przepisu.” A nadto należy podkreślić, iż to Agencja Nieruchomości Rolnych gospodarująca nieruchomościami stanowiącymi własność Skarbu Państwa domagała się od powódki orzeczenia sądowego ustalającego nieistnienie przesłanek przejęcia spornej nieruchomości przez Skarb Państwa na podstawie wyżej powoływanego przepisu. A zatem trudno uznać za uzasadnione stanowisko strony pozwanej, iż orzekając o kosztach sąd winien zastosować art. 101 k.p.c. i obciążyć kosztami procesu powódkę skoro pozwany przy pierwszej czynności uznał powództwo. Takiego stanowiska nie uwzględnił również Sąd Apelacyjny w Poznaniu rozpoznając w dniu 18 marca 2014r. zażalenie w przedmiocie kosztów procesu w sprawie I Acz 324/14.

L. dnia 12 sierpnia 2015r. M. S.

Sygn. akt XIII C 8/15/2

ZARZĄDZENIE

1. notować
2. odpis wyroku z uzasadnieniem doręczyć Staroście (...) i radcy Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa M. L.
3. za 2 tygodnie albo z apelacją

L. dnia 12 sierpnia 2015r. M. S.